

Woordenschat Oefenboek (1)

Geschikt voor de LVS-toets 3.0 (M8) en
de Cito Eindtoets (E8)

© 2019 Junior Einstein bv Enschede, the Netherlands

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp).

All rights reserved. No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

ISBN 978-94-93128-34-7

Inhoudsopgave

Inleiding 4

Feitelijke betekenis 6

Betekenisrelaties 28

Spreekwoorden en gezegdes 38

Antwoorden 40

Inleiding

Met dit Taal Woordenschat Oefenboek voor groep 8 (deel 1 van een serie van 2) kunnen leerlingen op een goede en verantwoorde manier – zelfstandig – hun vaardigheden voor woordenschat verder ontwikkelen. Beide boeken sluiten aan op het M8-niveau van het Leerlingvolgsysteem (LVS) van het Cito. Tevens zijn beide boeken uitstekend geschikt voor de voorbereiding op de Centrale Eindtoets van het Cito.

Woordenschat is de kennis die kinderen hebben over de betekenis van woorden. Het vormt voor een kind de belangrijkste basis van leren en ontwikkelen. Wanneer een kind een grote woordenschat heeft, begrijpt hij anderen beter en kan hij zichzelf beter uitdrukken. Opdrachten worden beter begrepen en het lezen en schrijven van teksten gaat ook makkelijker. Een grote woordenschat zorgt voor een goede verbinding van het kind met de wereld om hem heen. Dit maakt dat het leren en ontwikkelen voor een kind makkelijker en beter gaat.

Voor jonge kinderen begint de woordenschatontwikkeling thuis. Het benoemen van woorden, het voorlezen van boeken en het voeren van gesprekken hebben grote invloed op de woordenschat. De mate waarin dit in een huishouden wordt gedaan, verschilt echter enorm. Daarnaast verschilt het taalgevoel per kind en onthoudt het ene kind de betekenis van woorden beter dan het andere kind. Op de basisschool wordt veel aandacht besteed aan woordenschatontwikkeling, maar het verschil tussen kinderen blijft vaak groot. Door middel van toetsing kan een goede indicatie gemaakt worden van het vaardigheidsniveau en de ontwikkeling van een kind op het gebied van woordenschat.

De LVS-toetsen en de Centrale Eindtoets

Het hoofddoel van de LVS-toetsen voor woordenschat is om de leerkracht en de ouder inzicht te geven in de ontwikkeling van de woordenschat. De toetsen laten zien hoe goed de leerlingen de woorden kennen die in het basisonderwijs aan bod komen. Tevens geven de toetsen inzicht welke leerlingen extra ondersteuning nodig hebben om hun woordenschat uit te breiden. Ook kunnen de resultaten van de hele groep vergeleken worden met andere groepen leerlingen. Op basis daarvan kan een school sterke punten, maar ook verbeterpunten vaststellen. Op die manier wordt gewerkt aan goed woordenschatonderwijs. In groep 8 zijn twee toetsmomenten. De LVS-toets (M8) wordt rond eind januari afgenomen. De Centrale Eindtoets (E8) wordt tussen medio april en medio mei afgenomen.

Het aanbod van woorden

De LVS-toetsen en de Centrale Eindtoets bieden actuele woorden aan die passen bij de belevingswereld van de kinderen van nu. Deze woorden zijn geselecteerd uit een woordenlijst die is ontwikkeld door de Radboud Universiteit Nijmegen. Deze woordenlijst bestaat uit 20.000 woorden uit Nederlandse teksten die voor kinderen zijn geschreven. De woorden sluiten aan op het taalaanbod in de verschillende groepen van het basisonderwijs en geven dus een goed beeld van het vaardigheidsniveau en de ontwikkeling van een kind op het gebied van woordenschat. De woorden in dit Taal Woordenschat Oefenboek zijn tevens geselecteerd uit deze woordenlijst.

Verskillende oefeningen

Met deze Oefenboeken kan op een gerichte en verantwoorde manier de woordenschat geoefend worden. Dit komt doordat de opbouw van de boeken is gebaseerd op de leerlijn die is bepaald voor het basisonderwijs en de opgaven en de vraagstelling overeenkomen met die van het Cito.

In beide Oefenboeken zijn de meerkeuzeopgaven verdeeld over de volgende onderdelen: Feitelijke betekenis, Betekenisrelaties en Spreekwoorden en gezegdes.

Feitelijke betekenis

De opgaven binnen dit onderdeel doen een beroep op de kennis die een kind heeft over woordbetekenissen. De feitelijke betekenis van een woord wordt in de Oefenboeken gevraagd door middel van verschillende type opgaven.

Wat betekent het dikgedrukte woord in de zin?

Bij dit type opgave staat steeds een dikgedrukt woord in een zin. Dankzij de zin ontstaat een context, wat het kind kan helpen om de betekenis van het woord te bepalen.

Wat betekent het dikgedrukte woord?

Deze opgaven hebben geen contextzin. Het kind leest het dikgedrukte woord en kiest uit de vier antwoordopties de juiste woordbetekenis.

Vul de zin aan

Bij dit type opgave wordt een zin gegeven die nog niet af is. In de zin staat een dikgedrukt woord, waarvan de betekenis wordt gegeven wanneer de zin aangevuld is. De juiste

betekenis van dit dikgedrukte woord moet het kind kiezen uit de vier antwoordopties.

Wanneer zeggen we dat ...?

Bij deze opgaven staat in de vraagstelling ook een dikgedrukt woord. Het dikgedrukte woord staat niet in een contextzin. Het kind moet de juiste betekenis kiezen uit de vier antwoordopties.

Wat is ...?

Ook deze opgaven bevatten geen zin, waardoor het kind de betekenis niet kan afleiden uit de context. Het kind kiest de juiste woordbetekenis bij het dikgedrukte woord.

Betekenisrelaties

De opgaven binnen dit onderdeel doen een beroep op de kennis die een kind heeft over de betekenisrelaties tussen verschillende woorden. Naar de relatie tussen betekenissen van woorden wordt in de Oefenboeken ook gevraagd door middel van verschillende typen opgaven.

Waar staan de woorden in de goede volgorde?

Bij deze vragen kiest het kind uit de vier antwoordopties de juiste volgorde van de woorden. Iets wordt bijvoorbeeld steeds erger, duurder of sneller. Wat betekenen de woorden en waar staan ze in de juiste volgorde?

Vul het rijtje verder aan

Bij deze vragen worden drie woorden gegeven. Deze moeten aangevuld worden met woorden die binnen dezelfde categorie vallen.

Wat past het best bij de betekenis van ...?

Bij dit type opgave denkt het kind na over de betekenis van het dikgedrukte woord en kiest uit de antwoordopties het woord dat het best bij die betekenis past.

In welk woordgroepje hebben de woorden ongeveer dezelfde betekenis?

Bij deze vragen kiest het kind de drie woorden die ongeveer dezelfde betekenis hebben.

Waar gaat het bij de betekenis vooral om?

Bij deze opgaven kiest het kind het antwoord dat past bij de betekenis van het dikgedrukte woord uit de vraag.

Wat is een ander woord voor ...?

Bij deze vragen moet een ander woord gekozen worden voor het dikgedrukte woord uit de vraag.

Wat betekent hetzelfde als ...?

Bij dit type opgave kiest het kind ook voor het woord dat dezelfde betekenis heeft als het dikgedrukte woord uit de vraag. Het doel van de opgave is hetzelfde als de vorige, alleen de vraagstelling is anders.

Wat betekent ongeveer hetzelfde als ...?

Bij deze vragen kiest het kind uit de antwoordopties het woord dat ongeveer hetzelfde betekent als het dikgedrukte woord uit de vraag. Doordat de antwoordopties soms veel op elkaar lijken, moet het kind een groot beroep doen op zijn woordenschatkennis.

Wat is het tegengestelde van ...?

Dit is een ander type opgave. Hierbij gaat het niet om de betekenis van het dikgedrukte woord, maar juist om het tegengestelde. Dit vraagt een andere kennis over de betekenis van het dikgedrukte woord uit de vraag.

Spreekwoorden en gezegdes

Binnen dit onderdeel wordt gevraagd naar de kennis van de betekenis van spreekwoorden en gezegdes. Deze worden in onze maatschappij nog veel gebruikt en kunnen voor flinke taalverwarring zorgen als men de betekenis niet kent. Dit onderdeel is kleiner, maar krijgt op deze manier toch de nodige aandacht binnen deze Oefenboeken. De vraagstelling binnen dit onderdeel is steeds hetzelfde: Wat betekent het dikgedrukte spreekwoord of gezegde in de vraag?

Het doel van de vragen in deze Oefenboeken is binnen de verschillende onderdelen veelal hetzelfde, maar doordat de vraagstelling steeds anders is, moet het kind op een andere manier een beroep doen op zijn woordenschatkennis. Dit wordt ook binnen de LVS-toetsen – voor een deel ook binnen de vernieuwde 3.0 versie – en de Centrale Eindtoets van het Cito gedaan. Op die manier vormen deze Oefenboeken een verantwoorde en uitgebreide voorbereiding op de toetsen in het basisonderwijs.

Méér oefenen

Wil je kind méér oefenen dan wat deze serie aanbiedt? Junior Einstein heeft ook een uitgebreide online oefen- en leeromgeving. Je vindt deze op onze website www.junioreinstein.nl.

De vraag is steeds:

Wat betekent het dikgedrukte woord in de zin?

Vraag 1

Dat gebouw is altijd al een grote **trekpleister** geweest.

- een plek waar je pleisters kunt kopen
- een plek waar mensen graag naartoe gaan
- een plek waar mensen liever niet komen
- een plek waar zieke mensen worden geholpen

Vraag 2

Gijs vangt de bal in een **reflex**.

- een bewuste reactie
- een langzame beweging
- een onbewuste reactie
- een ongevoelige prikkel

Vraag 3

We komen eindelijk op onze **bestemming** aan.

- een plek waar je even pauzeert
- een supergroot feest
- een beginpunt van een route
- een doel om naartoe te gaan

Vraag 4

De filmster komt vaak te laat op de **set**.

- een onderdeel van een tenniswedstrijd
- een plek waar een artiest zijn fans ontmoet
- een plek waar een film wordt opgenomen
- een stel voorwerpen die bij elkaar horen

Vraag 5

Onze buurvrouw is vandaag **sikkeneurig**.

- aardig en gastvrij
- eerlijk en oprecht
- lusteloos en onvriendelijk
- vriendelijk en aardig

Vraag 6

Mijn vader zet de verhuisdozen op de **vliering**.

- de bergruimte onder het dak van een huis
- de kleine ruimte onder een huis
- een glazen uitbouw aan een huis
- een ruimte naast de keuken van een huis

Vraag 7

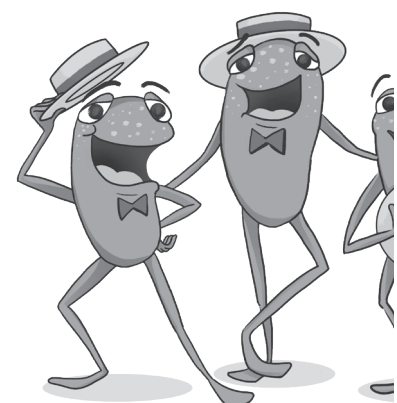
Het meisje is **naïef** en ziet nooit ergens kwaad in.

- al te goed van vertrouwen
- iemand altijd te slim af zijn
- nergens vanaf willen weten
- nooit iets willen aannemen

Vraag 8

Bij de demonstratie is een **massa** mensen op de been.

- een beperkte hoeveelheid
- een grote groep mensen bij elkaar
- een kleine groep mensen bij elkaar
- een kleine hoeveelheid

De vraag is steeds:

Waar staan de woorden in de goede volgorde?

Let op het dikgedrukte woord.

Vraag 1

steeds **erger**

- briesje – storm – orkaan
- orkaan – briesje – storm
- orkaan – storm – briesje
- storm – briesje – orkaan

Vraag 2

steeds **duurder**

- goedkoop – prijzig – peperduur
- peperduur – prijzig – goedkoop
- prijzig – goedkoop – peperduur
- prijzig – peperduur – goedkoop

Vraag 3

steeds **beter**

- gebrekkig – goed – perfect
- goed – gebrekkig – perfect
- goed – perfect – gebrekkig
- perfect – goed – gebrekkig

Vraag 4

steeds **kouder**

- fris – guur – ijskoud
- fris – ijskoud – guur
- guur – fris – ijskoud
- ijskoud – guur – fris

Vraag 5

steeds **luider**

- krijsen – roepen – schreeuwen
- roepen – krijsen – schreeuwen
- roepen – schreeuwen – krijsen
- schreeuwen – krijsen – roepen

Vraag 6

steeds **sneller**

- joggen – wandelen – sprinten
- sprinten – joggen – wandelen
- wandelen – joggen – sprinten
- wandelen – sprinten – joggen

Vraag 7

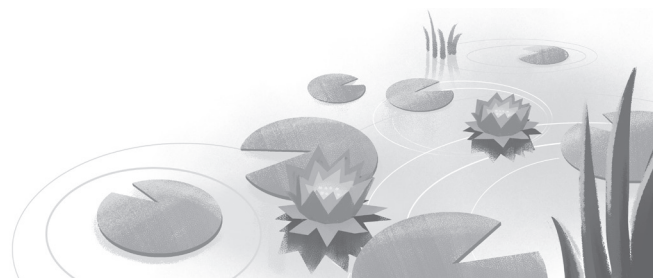
steeds **langer**

- decennium – jaar – kwartaal
- jaar – kwartaal – decennium
- kwartaal – decennium – jaar
- kwartaal – jaar – decennium

Vraag 8

steeds **harder**

- hozen – miezeren – regenen
- miezeren – hozen – regenen
- miezeren – regenen – hozen
- hozen – regenen – miezeren

Feitelijke betekenis

Wat betekent het dikgedrukte woord in de zin?

1. een plek waar mensen graag naartoe gaan
2. een onbewuste reactie
3. een doel om naartoe te gaan
4. een plek waar een film wordt opgenomen
5. lusteloos en onvriendelijk
6. de bergruimte onder het dak van een huis
7. al te goed van vertrouwen
8. een grote groep mensen bij elkaar
9. een zangvogel
10. beschadigd
11. gedurende enige tijd ergens zijn
12. zomaar, zonder bepaalde reden
13. een kwast
14. afschuwelijk
15. een kledingstuk dat je op je hoofd draagt
16. arrestatie
17. het testen op levende dieren
18. in weinig woorden samengevat
19. helemaal doorweekt
20. alleen, in m'n eentje
21. apart van elkaar
22. drukkend en warm
23. het maken van aantekeningen
24. iets in elkaar zetten
25. zonder er goed over na te denken
26. op een bepaalde plek
27. erg onbeschoft zijn
28. zeggen wat het betekent
29. iemand die producten levert
30. een grote verandering van het uiterlijk
31. beter dan gedacht
32. luider beginnen te praten
33. te vertrouwen
34. iets herstellen
35. ergens nee op zeggen
36. iemand die ergens veel van weet
37. belachelijk
38. ongewenste e-mail

Wat betekent het dikgedrukte woord?

1. een uiteindelijk gevolg
2. een voorwerp dat oud en soms waardevol is
3. bijna nooit
4. versiering
5. niet inbegrepen
6. zonder het te weten
7. moeilijk te begrijpen
8. plotseling
9. ergens zorgelijk over nadenken
10. zich het lot van iemand aantrekken
11. gespannen zijn
12. vertellen hoe iets gaat
13. iets terugsturen
14. iets schoonmaken
15. reden waarom je iets zo vindt of doet
16. een toespraak houden
17. het vooruitkomen in je werk
18. afwisseling
19. een tevreden gevoel hebben
20. iets wat niet meer verandert
21. op de vlucht zijn
22. berichten schrijven en ontvangen
23. iets vooruit helpen
24. het verrichten van veel werk in een bepaalde tijd
25. geliefd en bekend zijn bij velen
26. iets niet verder laten gaan
27. een eind maken aan iets
28. invoeren
29. het begin van een tekst
30. een uitleg over hoe je iets moet doen
31. willen dat alles hetzelfde blijft
32. extra geldbedrag
33. minder uitgeven of verbruiken
34. iets wat geschikt is om te gebruiken
35. tot het einde volhouden
36. vermogen tot denken
37. wat vakkundig wordt gedaan
38. iets van deze tijd
39. iets wat niet steeds hetzelfde is
40. intelligent
41. iemand die heel dapper is
42. wat met je lichaam te maken heeft